

Súd: Okresný súd Revúca
Spisová značka: 5P/25/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6815202068
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 05. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Lucia Prčová
ECLI: ECLI:SK:OSRA:2015:6815202068.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Revúca pred samosudkyňou JUDr. Luciou Prčovou v právnej veci o starostlivosti o maloleté dieťa A. I., F.. XX.XX.XXXX, bytom u matky, zastúpené kolíznym opatrovníkom Ústredím práce, sociálnych vecí a rodiny, Úradom práce sociálnych vecí a rodiny v Revúcej, dieťa rodičov: matka - D. H., F.. XX.XX.XXXX, T. D., Ž.Č. XXX, zastúpená JUDr. Evou Bornayovou, advokátkou so sídlom v Rimavskej Sobote, Fučíkova 795/15 a otec - T. I., F.. XX.XX.XXXX, T. A. XX4, o úpravu styku otca s maloletým dieťaťom, takto

rozhodol:

Rozsudok Okresného súdu v Revúcej zo dňa 12.12.2012, č.k. 7P/154/2011 - 556 sa vo výroku o styku otca s maloletou A. I., F.. XX.XX.XXXX mení tak, že otec je oprávnený stýkať sa s maloletou A. I., F.. XX.XX.XXXX každý párný kalendárny týždeň vo štvrtok v čase od 16:00 hod. do 18:00 hod. a každý nepárný kalendárny týždeň v piatok od 16:00 hod. do nedele 18:00 hod..

Matka je povinná maloleté dieťa na styk s otcom riadne pripraviť a v čase začiatku styku ho na styk odovzdať v mieste bydliska maloletého dieťaťa. Po ukončení styku je otec povinný dieťa matke odovzdať v mieste bydliska maloletého dieťaťa.

Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

Slovenská republika nemá nárok na náhradu trov konania.

odôvodnenie:

Návrhom doručeným súdu dňa 15.08.2013 sa otec mal. detí F. I., F.. XX.XX.XXXX a A. I., F.. XX.XX.XXXX domáhal zmeny styku s mal. deťmi tak, že bude oprávnený stýkať sa s nimi každý utorok, štvrtok a párnú sobotu v čase od 16:00 hod. do 18:00 hod. a každý nepárný víkend od soboty 10:00 hod. do nedele 18:00 hod.. V návrhu uviedol, že rozsudkom Okresného súdu Revúca zo dňa 12.12.2012, sp.zn. 7P/154/2011 boli mal. deti zverené do starostlivosti matky a otcovi bolo umožnené stýkať sa s mal. deťmi každý utorok, štvrtok a sobotu v čase od 16:00 do 18:00 hod. Nakoľko od právoplatnosti rozsudku už uplynulo 8 mesiacov, počas ktorých sa s deťmi zblížil a dvojhodinové stretnutia im nepostačujú na spoločné hry, sebaopoznávanie a výlety, navrhol styk rozšíriť.

Matka v písomnom vyjadrení k návrhu s rozšírením styku nesúhlasila najmä z dôvodu, že sa mal. F. otca, ktorý je prísny bojí, má pred ním rešpekt, ako aj z dôvodu, že sa mal. F. vyjadřila, že u otca spávať nechce a z dôvodu, že od septembra 2013 mal. F. začala navštevovať základnú školu a má aj mimoškolské aktivity - základnú umeleckú školu, teda styk upravený dvakrát v týždni ako ho navrhol otec, nie je v jej záujme, nakoľko sa potrebuje pripravovať do školy. Poukázala na znalecký posudok vypracovaný v predchádzajúcom konaní o úpravu práv a povinností k mal. deťom, vedenom na Okresnom súde Revúca pod sp. zn. 7P/154/2011, kde znalkyňa odporučila úpravu styku každý utorok a štvrtok v čase od 16:00 do

17:00 hod.. Poukázala taktiež na svoje unáhlené rozhodnutie v predchádzajúcom súdnom konaní, kde súhlasila s úpravou styku na 2 hodiny trikrát do týždňa keď toto urobila preto, aby bol otec detí spokojný, ale nedomyslela všetky dôsledky. Poukázala taktiež na závery znaleckého posudku vypracovaného v konaní 7P/154/2011 týkajúce sa charakteristiky otca mal. detí, podľa ktorých otec reaguje impulzívnejšie a expanzívnejšie a má zníženú frustračnú toleranciu, preto je vo výchove rizikovejší, taktiež prezentuje svoje citové potreby, pričom nerešpektuje citové potreby detí. V prípade agresívnejšieho správania sa otca k matke mal. detí znalkyňa doporučila obmedzenie styku otca s mal. deťmi, pokiaľ otec svoje správanie nezačne primerane korigovať. Matka uviedla, že optimálny variant styku by podľa nej mohol byť každú sobotu a nedeľu v kalendárnom roku v čase od 14:00 hod. do 17:00 hod..

Matka súčasne navrhla zvýšiť výživné na mal. deti, u mal. F. zo sumy 60,- € na 100,- € mesačne a u mal. A. zo sumy 40,- € na 70,- € mesačne, počnúc dňom 02.09.2013. Uviedla, že u mal. detí sa od posledného rozhodnutia o výživnom zmenili pomery, F. od septembra 2013 začala navštevovať základnú školu, čím sa zvýšili jej potreby, zároveň poukázala na to, že otec vlastní niekoľko osobných motorových vozidiel, motoriek, pravidelne chodí na diskotéky aj do zahraničia do mesta Ózd, bol aj na kúpalisku v zahraničí, v Maďarsku, ako aj na dovolenke v Maďarsku. Pracuje na polícii asi 20 rokov, kde má už odpracované roky za čo by mu mohol byť priznaný výsluhový dôchodok aj odstupné. Vlastní rodinný dom so záhradou a garážou. Má síce ďalšie vyživovacie povinnosti voči trom deťom. Aj keď na dvoch synov, ktorí žijú v Starej Ľubovni prispieva výživným v súhrnnej výške 99,58 € mesačne, na ďalšieho syna, ktorý je zverený do jeho osobnej starostlivosti mu jeho bývalá manželka platí výživné v rovnakej výške, čo teda podľa matky mal. detí vytvára situáciu, ako keby otec žiadnu ďalšiu vyživovaciu povinnosť ani nemal.

V priebehu konania rodičia mal. detí mnohými písomnými vyjadreniami reagovali na ich vzájomné predchádzajúce vyjadrenia, najmä matka mal. detí súdu opakovane podrobne opisovala situáciu medzi ňou a otcom mal. detí, podrobne do detailov vykresľovala správanie sa otca mal. detí k nej a k mal. deťom pri jednotlivých stretnutiach, ako aj opisovala predchádzajúce správanie otca k nej ešte počas ich spolužitia, ako aj finančné a materiálne pomery otca mal. detí.

Dňa 10.04.2015 súd uzneseniami vylúčil konanie o úpravu styku otca s mal. A., ako aj konanie o úpravu styku otca s mal. F. samostatné konania, nakoľko predpokladal, že v týchto konaniach bude potrebné vykonávať širšie dokazovanie, odlišné od dokazovania v konaní o zvýšenie výživného a uloženie výchovného opatrenia.

Uznesením zo dňa 25.02.2015, č.k. 3P/41/2013 - 398 súd začal konanie o nariadenie výchovného opatrenia mal. F. I. a rodičom mal. detí.

Dokazovanie súd v predmetnom konaní vykonal výsluchmi účastníkov, výsluchmi svedkov E. T., E.. C. T. a R. H., znaleckým posudkom č. 12/2014 PhDr. Štefánie Stanislavovej, znalkyne z odboru psychológia, odvetvie klinická psychológia detí a dospelých, poradenská psychológia a listinnými dôkazmi a to najmä správami kolízneho opatrovníka z prešetrenia pomerov u rodičov mal. detí, správami Referátu poradensko-psychologických služieb pri Ústredí práce, sociálnych vecí a rodiny, Úrade práce, sociálnych vecí a rodiny Revúca z konzultácií uskutočnených s rodičmi mal. detí a mal. deťmi, obsahom pripojených spisov Okresného súdu Revúca sp. zn. 7P/154/2011 z toho znaleckým posudkom č. 20/2012 Mgr. Lívie Adamcovej, znalkyňou v odbore psychológia, odvetvie klinická psychológia detí a dospelých, poradenská psychológia, rozsudkom Okresného súdu Revúca zo dňa 12.12.2012, č.k. 7P/154/2011 - 556, sp. zn. 7Em/3/2011 z toho návrhom na výkon rozhodnutia, písomnými podaniami rodičov mal. detí, uznesením zo dňa 17.12.2012, č.k. 7Em/3/2011-230, sp. zn. 4Em/1/2012 z toho návrhom na výkon rozhodnutia, ostatnými písomnými podaniami rodičov mal. detí v tomto konaní, správami kolízneho opatrovníka, zápisnicou z pojednávania zo dňa 25.02.2013, uznesením zo dňa 17.09.2013, č.k. 4Em/1/2012 - 131, vyšetrovacím spisom Ministerstva vnútra SR, Úradu inšpekčnej služby PZ, ČVS: ÚIS-53/IOSS-SV/2007 z toho zápisnicou o trestnom oznámení, zápisnicami o výsluchu svedkov, zápisnicou o konfrontácii medzi svedkami, znaleckým posudkom 22/2007 znalca Ing. Júliusa Puskajlera z odboru elektronika, riadiaca a výpočtová technika, zvukovými nahrávkami tvoriacimi súčasťou znaleckého posudku, uznesením MVSR, Úradu inšpekčnej služby PZ zo dňa 29.05.2007, pripojenými spismi Okresného súdu Revúca týkajúcimi sa starostlivosťou o mal. H. I., F. XX.XX.XXXX - sp. zn. RA-3P/53/2004 z toho návrhom matky na vydanie predbežného opatrenia, správou kolízneho opatrovníka z prešetrenia pomerov u otca mal. H., uznesením zo dňa 10.11.2004, č.k. 3P/53/2004, ktorým súd zamietol návrh matky mal. H. na vydanie predbežného opatrenia, odvolaním matky proti

uznesení, vyjadrením otca k odvolaniu, uznesením Krajského súdu Banská Bystrica zo dna 14.12.2004, č.k. 16CoP/67/04-47, sp. zn. Ra-2C/3/2004 z toho návrhom a rozsudkom zo dňa 09.05.2005, č.k. RA-2C/3/04-30, pripojenými spismi Okresného súdu Stará Ľubovňa týkajúcimi sa úpravy práv a povinností k mal. deťom E. a D. P., 4P/20/2003, 4P/70/2003, 4P/139/2004, 4P/43/2003 a 2Em/9/2005 z nich najmä návrhmi, písomnými vyjadreniami matky a otca mal. detí, rozhodnutiami v tej ktorej veci, pripojeným spisom Okresného súdu Revúca 7T/90/2012 z toho obžalobou a rozsudkom zo dňa 17.04.2013, č.k. 7T/90/2012-94, vyšetrovacím spisom Ministerstva vnútra SR, Sekcie kontroly a inšpekčnej služby, úradu inšpekčnej služby, odboru inšpekčnej služby - stred, ČVS: SKIS-34/IOSS-SV/2012 z toho zápisnicou o trestnom oznámení, uznesením MVSR, Sekcie kontroly a inšpekčnej služby, úradu inšpekčnej služby, odboru inšpekčnej služby - stred zo dňa 09.11.2012, pripojeným spisom Obvodného úradu Rimavská Sobota, odbor všeobecnej vnútornej správy č. H/2012/05181 z toho záznamom o podaní oznámenia, záznamami o podaní vysvetlenia, zápisnicou o prejednávaní priestupku, rozhodnutím č. 1251/2012 - JAK zo dňa 05.09.2012, zvukovými nahrávkami ohľadne odovzdávania mal. A. otcovi na styk a obrazovými nahrávkami o priebehu styku otca s mal. F. a A. v r. 2013 a 2014 a s mal. A. z 11.04.2015 a zistil nasledujúci skutkový stav veci:

Maloleté deti F. I., nar. XX.XX.XXXX a A. I., nar. XX.XX.XXXX pochádzajú zo vzťahu otca T. I., nar. XX.XX.XXXX a matky D. H., nar. XX.XX.XXXX.

Rozsudkom Okresného súdu Revúca zo dňa 12.12.2012, č.k. 7P/154/2011-556 súd schválil rodičovskú dohodu matky a otca mal. detí, podľa ktorej boli obe mal. deti zverené do osobnej starostlivosti matky a otec bol zaviazaný prispievať na ich výživu výživným vo výške 60,- € mesačne na mal. F. a 40,- € mesačne na mal. A.. Zároveň schválil dohodu rodičov o styku otca s mal. deťmi, podľa ktorej od 13.01.2013 bol otec oprávnený stretávať sa s mal. deťmi každý utorok, štvrtok a sobotu v čase od 16:00 hod. do 18:00 hod. s tým, že otec si mal mal. deti vyzdvihnúť v mieste ich bydliska a po ukončení styku ich mal v mieste ich bydliska odovzdať matke.

Ako vyplynulo z písomných vyjadrení ako aj výsluchov účastníkov na pojednávaní, styk otca s mal. deťmi od rozhodnutia súdu sa realizoval tak, že matka mal. detí na styk otcovi vozila do miesta jeho bydliska, pričom počas styku deti čakala v miestnej cukrárni, čo odôvodňovala tým, že si to vyžadovala mal. F., ktorá sa otca bála, mala pred ním rešpekt. Z výsluchov účastníkov vyplynulo, že v marci 2014 došlo medzi rodičmi mal. detí k incidentu pri odovzdávaní detí otcovi, pri ktorom sa mal. F. bála tak, že sa až pocikala, od ktorého obdobia F. odmieta k otcovi chodiť. Zo znaleckého posudku PhDr. Štefanie Stanislavovej č. 12/2014, konkrétne samotného vyšetrenia mal. F. vyplynulo, že dieťa otca odmieta, nechce k nemu ísť, myslí si o ňom, že je zlý, lebo mame škaredo nadáva a kričí na ňu. Maloletá uviedla, že má z otca strach čo cíti v celom tele. Zo znaleckého vyšetrenia vyplynulo, že mal. F. sa bojí o matku vzhľadom na konfliktný vzťah s otcom.

Zo správy zo psychologických vyšetrení účastníkov realizovaných na Referáte poradensko-psychologických služieb pri Ústredí práce, sociálnych vecí a rodiny, Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Revúca zo dňa 16.09.2014 taktiež vyplynulo odmietanie otca zo strany mal. F. z dôvodu jej obavy o ublíženie matke a potreby chrániť ju. Taktiež z nej vplynulo, že maloletá je ovplyvnená postojmi rodičov, pričom sa prikláňa na matkinu stranu, nepriateľstvo medzi rodičmi vyhodnocuje ako nebezpečné matke. Maloletá F. počas uskutočnených konzultácií mala odmietavý postoj aj k samotnému poradenstvu, odmietla komunikovať aj so samotnou psychologičkou. Aj keď rodičia mal. detí súhlasili s poradenským procesom, ich motiváciu psychologička RPPS vyhodnotila ako formálnu, pričom psychologička referátu naznačila existenciu aj odmietavého postoja matky k psychologickým konzultáciám, čo mohlo ovplyvniť aj postoj samotného dieťaťa.

O styku otca s mal. F. súd rozhodol rozsudkom zo dňa 29.05.2015, sp. zn. 5P/24/2015 - 503, ktorým schválil dohodu rodičov, podľa ktorej je otec oprávnený stretávať sa s mal. F. každý utorok v čase od 14:30 do 16:00 hod. v priestoroch Ústredia práce sociálnych vecí a rodiny, Úradu práce sociálnych vecí a rodiny Revúca a za prítomnosti pracovníka úradu.

Čo sa týka mal. A., stretnutí otca s mal. A., súd mal preukázané, že tieto až do rozhodnutia súdu prebiehali podľa pôvodného rozsudku súdu o úpravu styku otca s deťmi s tým, že pokiaľ matka nosila otcovi na styk aj mal. F., tieto si otec preberal v mieste svojho bydliska, neskôr keď F. na stretnutia s otcom nechodila, si otec mal. A. preberal v mieste bydliska matky a mal. dieťaťa. Matka po prvýkrát v

podaní doručenom súdu dňa 31.07.2014, v ktorom žiadala, aby súd predbežným opatrením obmedzil styk otca s mal. deťmi uviedla, že mal. A. matke pri návrate zo stretnutia s otcom uviedla, že sa s ňou otec nerozpráva, lebo je zlá. Taktiež uvádzala, že na ňu kričal, že je to jej vina, ako aj že sa uňho hanbila kakať. Uvádzala, že pred odovzdaním mal. A. hovorí, že k „T.“, teda k otcovi nejde.

Zo správy Referátu poradensko-psychologických služieb pri Ústredí práce, sociálnych vecí a rodiny, Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Revúca z konzultácií zo dňa 16.02.2015 vyplynulo, že vzťah mal. A. s otcom a jeho rodinou je nekomplikovaný a je možné podporiť jeho rozšírenie s perspektívou začlenia staršej F..

Na pojednávaní dňa 10.04.2015 matka uviedla, že nie je pravdou, že by vzťah mal. A. s otcom bol nekomplikovaný, uviedla, že aj mal. A. sa otca bojí, že k otcovi odmieta chodiť, o čom súdu predložila aj zvukové nahrávky z niekoľkých odovzdávaní mal. dieťaťa otcovi. Uviedla, že dieťa sa zo stretnutí s otcom vracia smutné, že niekoľkokrát jej uviedla, že otec na ňu kričal, resp. že sa otec negatívne vyjadruje na ňu pred mal. dieťaťom, napr. že A. mal povedať, aby mamu neľúbila. Preto matka žiadala, aby súd styk otca s A. zúžil a styk upravil tak, ako to navrhla znalkyňa PhDr. Štefánia Stanislavová.

Z vykonaného dokazovania - nespočetných a rozsiahlych písomných vyjadrení matky a otca mal. detí, prečítaného obsahu pripojených spisov, ako aj ústnych vyjadrení najmä otca mal. detí na adresu matky mal. detí na pojednávaní mal súd preukázané, že vzťah rodičov mal. detí je dlhodobý a to prinajmenšom od r. 2007 výrazne konfliktný, medzi rodičmi sú prítomné nespracované negatívne emócie. U otca ide o výlučne a hlboko negatívny vzťah k matke mal. detí hraničiaci s pociťovaním odporu až nenávisťou voči nej, čo prezentoval aj na súdnych pojednaniach. Matka sa otca mal. detí bojí, tento strach nedokáže skrývať a dáva ho najavo aj pred mal. deťmi, čo bolo potvrdené aj znaleckými posudkami a tak tento strach prenáša aj na samotné mal. deti. Obe mal. deti sú výrazne ovplyvňované týmito negatívnymi postojmi ich rodičov voči sebe, čo u mal. F. vyústilo do ochranárskeho postoja voči matke, keďže je vo veku, keď už aj sama bola schopná vnímať niektoré incidenty, ktoré sa medzi rodičmi odohrali a počas ktorých vnímala otca v polohe agresora voči matke.

Súd mal tiež preukázané a to najmä z prehratých obrazových záznamov, zvukových záznamov, ako aj zo správy kolízneho opatrovníka z prešetrenia pomerov u otca mal. dieťaťa zo dňa 28.05.2015, že mal. A. si aj vzhľadom na jej nižší vek, poprípade odlišnú štruktúru osobnosti a pod., nevytvorila výhradne preferenčný postoj ani k jednému z rodičov. Negatívne vzťahy a negatívne emócie medzi rodičmi na ňu dopadajú takým spôsobom, že v prítomnosti matky prezentuje strach zo stretávania sa s otcom, neochotu a nevládu chodiť na stretnutia s otcom a po návrate z týchto stretnutí, tieto opäť opisuje negatívne, teda tak, ako podvedome vie, že matka od nej, s ohľadom na svoje negatívne skúsenosti a z toho prameniace negatívne pocity z otca mal. detí, očakáva. Taktiež pri otcovi ako vyplynulo z vykonaného dokazovania prezentuje mierne negatívne vyjadrenia na adresu matky napr. o tom, že jej dala zjesť zlé mäso, alebo že ju matka nechce k otcovi pustiť, hoci ona by k nemu ísť chcela, ktoré opäť pramenia z podvedome vycíteného očakávania jej správania od otca.

Z vykonaného dokazovania nebolo preukázané, že by postoj a vzťah mal. A. k otcovi bol negatívny, resp. že by sa mal. dieťa otca bálo. Naopak ako vyplynulo zo súdom prehratých DVD nahrávok, ako aj zo správy kolízneho opatrovníka z prešetrenia pomerov v domácnosti otca v čase keď sa uňho zdržovala aj mal. A., bola A. v prítomnosti otca prirodzená, usmievala sa, reagovala a komunikovala bezprostredne a bez ostychu a to ako s otcom tak aj s ostatnými členmi domácnosti, otcovou družkou a synom H.. Nebolo na nej badať známky strachu pred otcom, hrala sa s ním, nechala sa otcom zobrať do náručia, bez problémov sa v domácnosti otca najedla, uviedla, že by uňho chcela spať a sama ukázala postieľku v ktorej by spala.

Ohľadne osobnosti rodičov mal. detí mal súd zo znaleckého posudku Mgr. Evy Adamcovej č. 20/2012, vypracovanom v konaní týkajúcom sa úpravy práv a povinností k mal. deťom I. vedenom na súde pod sp. zn. 7P 154/ 2011 preukázané, že osobnosť otca mal. detí je extravertovane orientovaná, s črtami k egocentrizmu, s impulzívnejším a povrchnejším emocionálnym reagovaním. Jeho sociálne správanie je expanzívnejšie s tendenciou k presadzovaniu. Je uňho deficit regulačných mechanizmov v emotívnej afektívnej oblasti, kde prevládajú dráždivejšie spôsoby reagovania so zníženou frustračnou toleranciou. Jeho sebapovímanie je nadštandardné. Existenciu konfliktného partnerského vzťahu (s matkou mal. detí) redukuje na správanie sa a odchod partnerky, jeho postoj k vlastnému správaniu je nekritický.

Osobnosť matky mal. detí je primerane diferencovaná, skôr intravertovane orientovaná s racionálnym postojom k životným témam. Podľa znalkyne v záťažových situáciách a v situáciách ohrozenia matka nemá tendenciu reagovať impulzívnejšie, má reálny seba obraz a dokáže reálne odhadovať svoje možnosti. Jej výchovné postoje sú determinované obavami s reakciami otca. Výchovné postoje matky možno podľa znalkyne považovať za primerané vekovému obdobiu mal. detí, matka je realistická a citovo vníma citové potreby detí.

Zo znaleckého posudku č 12/2014 PhDr. Štefanie Stanislavovej vyplynulo, že osobnosť matky je s miernou prevahou extroverzie, menej stabilnou a zrelou emotivitou, s oslabenou sociálne emočnou prispôsobivosťou. Ťažšie mobilizuje obranné sily voči rušivým vplyvom a záťaži. Vystupuje skôr pasívne a voči okolnostiam bezradne, resp. mnohokrát rieši menej podstatné drobnosti na úkor kľúčových alebo podstatných aspektov situácií a konfliktov. Podľa znalkyne u matky mal. detí absentujú aktívne a konštruktívne životné stratégie a prístup k zvládaniu životných situácií. Uviedla, že v interpersonálnych vzťahoch je závislá na mienke okolia, nestála, naivná, častejšie prvoplánová na úkor kvality riešenia situácie. Matka mal. detí je skôr otvorená, ovplyvniteľná až manipulovateľná, miestami naivná, prostoreká. Možno konštatovať tendenciu radikálne meniť názory a postoje k predmetu konania smerom k nadmernej ústretovosti a opačne. Záťaž z konfliktov s otcom detí nezvláda bez ventilovania svojich pocitov v prítomnosti detí.

Dokazovanie znaleckým vyšetrením vzťahu otca s mal. A. a osobnosti otca mal. detí súd nevykonal, nakoľko otec už bol osobnostne vyšetrený znalkyňou Mgr. Evou Adamcovou v konaní vedenom na tunajšom súde pod sp. zn. 7P/154/2011, pričom výsledky tohto vyšetrenia sú použiteľné aj v súčasnosti, nakoľko osobnostná charakteristika človeka sa v zásade nemení, s výnimkou prípadných zmien osobnosti v dôsledku napr. úrazu, alebo nadmerného dlhodobého abúzu alkoholu alebo iných návykových látok, čo u otca od vykonania znaleckého vyšetrenia v r. 2012 potvrdené nebolo. Charakteristika osobnosti otca súdu vyplynula aj z iných vykonaných dôkazov, najmä opisu jeho správania sa a prejavov jeho predchádzajúcimi partnerkami. Na posúdenie vzťahu otca s mal. A. podľa názoru súdu nebolo potrebné znalecké dokazovanie ani z dôvodu nízkeho veku mal. dieťaťa. Súd mal za to, že vzťah otca s dcérou pre potreby rozhodnutia o styku, nie o zverení dieťaťa do starostlivosti, je schopný posúdiť aj kolízny opatrovník, prípadne, ako tomu bolo v danom prípade, za spoluúčasti psychológa referátu poradensko-psychologických služieb.

Zo znaleckého posudku č. 22/2007 Ing. Júliusa Puskajlera, nachádzajúceho sa v pripojenom spise Ministerstva vnútra SR, Úradu inšpekčnej služby PZ, ako aj z vypočutých zvukových záznamov tvoriacich súčasť znaleckého posudku mal súd preukázané, že už v r. 2007 sa otec mal. detí správal k matke mal. detí verbálne agresívne až ponižujúco, písaním sms správ a telefonicky jej obzvlášť vulgárne nadával, vyhrážal sa jej, že jej zoberie dieťa (v danom čase bola matka mal. detí v ôsmom mesiaci tehotenstva) a rozkpaním.

Z vyjadrení predchádzajúcich partneriek otca mal. detí - jeho bývalej manželky I. I., rod. G. a I. P. v súdnych konaniach týkajúcich sa ich mal. detí s T. I. mal súd preukázané, že aj ku svojim predchádzajúcim partnerkám sa otec mal. detí správal minimálne verbálne agresívne. Jeho bývalá manželka I. I. uviedla, že zo spoločnej domácnosti sa odsťahovala z dôvodu fyzického násillia a psychického týrania. I. P. v mnohých písomných a ústnych vyjadreniach v súdnych konaniach poukazovala na nervóznou až agresívnu povahu otca mal. detí, nedostatok trpezlivosti otca vo výchove, nepekné verbálne správanie sa k ich spoločnému mal. synovi E. P., pričom poukazovala na to, že záujem o deti otec iba predstiera. Uvádzala taktiež, že ju niekoľkokrát aj fyzicky napadol a to aj tesne pred pôrodom. Takéto vyjadrenia predchádzajúcich partneriek otca mal. detí korešpondovali opisom správania otca mal. detí matkou mal. detí.

Podľa ust. § 25 ods. 1 Zákona o rodine rodičia sa môžu dohodnúť o úprave styku s maloletým dieťaťom pred vyhlásením rozhodnutia, ktorým sa rozvádza manželstvo; dohoda o styku rodičov s maloletým dieťaťom sa stane súčasťou rozhodnutia o rozvode.

Podľa ust. § 25 ods. 2 Zákona o rodine ak sa rodičia nedohodnú o úprave styku s maloletým dieťaťom podľa odseku 1, súd upraví styk rodičov s maloletým dieťaťom v rozhodnutí o rozvode; to neplatí, ak rodičia úpravu styku žiadajú neupraviť.

Podľa ust. § 25 ods. 3 Zákona o rodine ak je to potrebné v záujme maloletého dieťaťa, súd obmedzí styk maloletého dieťaťa s rodičom alebo ho zakáže.

V prípade, že rodičia maloletého dieťaťa spolu nežijú a nevedia sa dohodnúť na styku rodiča s mal. dieťaťom, môže styk upraviť súd. Hlavným kritériom pri rozhodovaní súdu o úprave styku mal. dieťaťa s rodičom je, podobne ako pri rozhodovaní o všetkých otázkach týkajúcich sa maloletých detí, záujem maloletého dieťaťa (čl. 3 ods. 1 Dohovoru OSN o právach dieťaťa). Základnou premisou je, že je v záujme mal. dieťaťa zachovať čo najširší možný styk a kontakt s tým z rodičov, ktorému mal. dieťa nebolo zverené do osobnej starostlivosti. Vychádza z práva mal. dieťaťa na prítomnosť, starostlivosť a výchovu oboch rodičov (čl. 9 Dohovoru OSN o právach dieťaťa).

Právo na styk rodiča s dieťaťom je právom mal. dieťaťa ako aj právom rodiča. Malo by sa realizovať tak, aby záujmy rodiča a mal. dieťaťa boli pri tom v rovnováhe. V prípadoch ak záujmy mal. dieťaťa nekorešponujú alebo nie úplne korešponujú so záujmami rodiča, môže podľa okolností konkrétneho prípadu prevážiť záujem mal. dieťaťa, samozrejme pri zachovaní proporcionality medzi záujmami rodiča a mal. dieťaťa.

V prípade ak súd zistí skutočnosti, z ktorých možno dôvodne usudzovať, že styk mal. dieťaťa s druhým z rodičov nebude v jeho najlepšom záujme, napríklad z dôvodu, že by mohol nepriaznivo vplývať na citové prežívanie mal. dieťaťa, prípadne by mohol inak nepriaznivo ovplyvniť jeho psychický alebo fyzický vývoj, možno styk s rodičom v potrebnom rozsahu obmedziť, resp. v najvyhranenejších prípadoch až zakázať. Existenciu takýchto okolností treba skúmať vždy individuálne, s ohľadom na konkrétne okolnosti prípadu, najmä s ohľadom na konkrétne potreby maloletých detí.

V predmetnom prípade rozhodom rodičov mal. detí (mal. F. a mal. A.) došlo k faktickému narušeniu optimálnej situácie, v ktorej výchovu mal. detí zabezpečujú obaja rodičia ich každodennou prítomnosťou, každodenným osobným pôsobením. V konaní bolo preukázané, že správanie otca k matke maloletých detí bolo dlhodobo počas niekoľkých rokov negatívne, verbálne agresívne a to aj v prítomnosti maloletých detí, čo vzhľadom na jej vek, bola staršia F. už schopná vnímať. V dôsledku toho, ako aj v dôsledku prenášania pocitov strachu matky z otca mal. detí na mal. F., došlo u nej k zhoršeniu jej vzťahu k otcovi vedúcemu až k úplnému odmietaniu otca. Preto vzťah otca s mal. F. bude potrebné od počiatku vybudovať tak, aby maloletá prestala mať z otca obavy, získala v neho opätovnú dôveru a obnovilo sa citové puto medzi ňou a otcom. Len v prípade ak bude otca, ktorý predstavuje nezastupiteľný mužský prvok v jej živote vnímať aspoň v určitých aspektoch pozitívne, bude možné uvažovať o pozitívnom vplyve styku s otcom na jej psychický vývoj.

Preukázané bolo však aj to, že k zhoršeniu vzťahu mal. A. s otcom, či už vzhľadom na jej nízky vek alebo odlišné osobnostné črty, nedošlo. Mal. A. sa otca nebojí, naďalej ho (bez ohľadu na vzájomné antagonistické vzťahy s matkou) vníma v pozitívnom svetle, cíti sa s ním a jeho domácnosti dobre, otec môže, bez preukázateľného ohrozenia jej budúceho psychického vývoja, zastávať mužský prvok v jej výchove. Preto je v záujme maloletej A. naďalej sa s otcom stykať. Súčasne mal súd preukázané, že sa maloletá A., u ktorej sa styk s otcom doteraz realizoval v časovo kratších avšak frekventovaných intervaloch, dostatočne oboznámila s domácnosťou otca a jej členmi, je tam zvyknutá, nemá obavy z fungovania v tomto prostredí. Preto súd nevidel dôvod, pre ktorý by nebolo možné upraviť styk tak, že maloletá A. bude v domácnosti otca aj spať. A. má pozitívne vzťahy k svojmu staršiemu bratovi ako aj k otcovej družke. Vek dieťaťa - štyri roky je primeraný na to, aby mohla stráviť bez matky jednu alebo dve noci v jej inak blízkom prostredí - v domácnosti otca.

Rozsah styku otca s mal. A. súd upravil, aj vzhľadom na vyššie uvedené, v rozsahu každý párny štvrtok od 16:00 hod do 18:00 hod. a každý nepárny víkend v čase od piatka 16:00 hod do nedele 18:00 hod. Súd mal za to, že takáto úprava styku je v čase rozhodnutia optimálna jednak s ohľadom na zachovanie doterajších väzieb existujúcich medzi mal. A. a otcom a ich ďalšie rozvíjanie, čo bude otcovi a mal. dieťaťu umožnené tým, že dieťa stráni v domácnosti otca každý druhý týždeň dlhšie obdobie. Toto umožní dieťaťu aj otcovi stretávať sa bez časového stresu, ktorý bol prítomný pri ich doterajších dvojhodinových stretnutiach. Počas víkendu bude mať otec s dieťaťom dlhší neprerušovaný časový priestor, v ktorom budú môcť zdieľať svoju vzájomnú prítomnosť a ktorý im umožní využiť ho na podniknutie rôznych aktivít alebo výletov aj mimo bydliska otca, čo im doterajšia úprava styku neumožňovala.

Súdom stanovená úprava styku z časového hľadiska predstavuje čiastočné rozšírenie styku otca s mal. A. oproti pôvodnej úprave (doteraz 6 hodín týždenne, teda 12 hodín za dva týždne, pričom podľa novej úpravy to bude 53 hodín za dva týždne), súd ju však vníma skôr ako kvalitatívnu, než kvantitatívnu úpravu styku, pretože čas, ktorý dieťa môže stráviť vo vzájomnej interakcii s otcom bude reálne kratší, keďže styk zahŕňa aj prespatie dieťaťa u otca, teda nočné hodiny. K väčšiemu kvantitatívnemu rozšíreniu styku otca s mal. A. súd nepristúpil z dôvodu naďalej pretrvávajúcich vysoko konfliktných vzťahov medzi otcom a matkou mal. A., aby tak predišiel ešte výraznejšej rozpustenosti dieťaťa, ku ktorej by mohlo dôjsť, ak by častejšie striedala domácnosti rodičov. Maloleté dieťa má totiž pozitívny vzťah k obom rodičom, nevie a nerozumie tomu, prečo sú vzťahy medzi rodičmi negatívne a ako bolo vyššie opísané, preberá pocity a postoje toho z rodičov, u ktorého sa práve nachádza. Aj keď obaja rodičia deklarujú neutrálne správanie voči druhému pred maloletými deťmi, z vykonaného dokazovania - najmä prehratých zvukových a obrazových záznamov vyplynulo, že tomu tak nie je. Už aj nahnevané mlčanie otca v matkinej prítomnosti a nekomunikovanie s matkou, nereagovanie na ňu, nie je neutrálnym správaním, ale je prejavom negatívnych emócií. Maloleté deti vnímajú vzťah medzi rodičmi hlavne na emocionálnej úrovni, preto je zrejmé, že rozpoznávajú antagonizmus existujúci medzi rodičmi, daný v predmetnom prípade hlavne z otcovej strany. Na druhej strane taktiež výrazne vnímajú strach matky z otca maloletých detí, ktorý sa u mal. F. prejavil odmietaním otca, nakoľko ho považuje za hrozbu pre matku a u mal. A. kopírovaním obáv a strachu z otca v prítomnosti matky. Pokiaľ nedôjde aspoň k čiastočnému stabilizovaniu vzťahov medzi rodičmi a to prinajmenšom do tej miery, že dôjde minimálne k zmierneniu negatívnych emócií medzi rodičmi, nevidí súd priestor na rozšírenie styku spôsobom ako ho navrhuje otec.

Nakoľko v dôsledku výrazne negatívneho vzťahu medzi rodičmi dochádza pri každom ich stretnutí (ku ktorému nevyhnutne musí prísť pri odovzdávaní mal. A. na styk s otcom) k prinajmenšom latentne konfliktnej situácii, bolo potrebné do budúcnosti usporiadať styk otca s mal. A. tak, aby došlo k zníženiu frekvencie stretnutí, avšak pri zachovaní optimálnej dĺžky styku. Tomu podľa názoru súdu zodpovedá práve frekvencia a rozsah styku ako ho súd upravil.

Matka mal. A. žiadala, aby bol styk otca s mal. A. upravený len v rozsahu ako ho odporučila znalkyňa PhDr. Štefánia Stanislavová. Tu je potrebné uviesť, že znalkyňa sa vo svojom znaleckom dokazovaní a vyšetrovaniach zamerala najmä na mal. F. a jej vzťah k otcovi a s ohľadom na závery ohľadne mal. F. určila aj optimálny variant styku pre mal. A.. Súd však pri úprave styku oboch mal. detí s otcom musel zohľadniť, že vzťah mal. F. s otcom je v súčasnosti úplne iný a to výrazne horší ako vzťah mal. A. k nemu. Mal. F. otca úplne odmieta - odmieta k nemu dobrovoľne ísť, preto akákoľvek iná forma styku ako asistovaný styk za prítomnosti tretej osoby (nie matky), nie je u nej predstaviteľná. Na druhej strane u mal. A. nebol zistený negatívny vzťah k otcovi. Mal. A. sa s otcom až doteraz bez výraznejších problémov, ktoré by plynuli z jej vzťahu k otcovi, stretávala. Preto by nebolo správne a v záujme mal. A. obmedziť jej styk s otcom takým spôsobom ako u F.. To, že jedno z detí má k otcovi negatívny vzťah, na základe čoho došlo k výraznému obmedzeniu styku otca s týmto dieťaťom, nie je dôvod na to, aby z tohto dôvodu došlo k obmedzeniu styku otca aj s druhým dieťaťom, ktorého vzťah k otcovi negatívny nie je a u ktorého teda nie je daný dôvod na podstatné obmedzenie styku. Už doterajší styk mal. A. s otcom bol výrazne širší než ho navrhla znalkyňa. Pritom neboli zistené žiadne skutočnosti (a žiadne, ktoré by sa týkali mal. A. neboli uvedené ani v znaleckom posudku,) ktoré by odôvodňovali potrebu znížiť styk otca s mal. A. tak ako to navrhla znalkyňa.

Matka mal. detí na pojednávaní uvádzala, že nie je vhodné rozdielnym spôsobom upraviť styk otca s mal. deťmi, aby medzi nimi nedochádzalo k súrodeneckej rivalite a zhoršeniu ich súrodeneckých vzťahov v budúcnosti. V tomto ohľade možno skutočne matke prisvedčiť (koniec koncov vyplýva to aj zo znaleckého posudku znalkyne Mgr. Adamcovej), že je určite vhodnejšie a v prospech mal. detí pochádzajúcich zo spoločných rodičov, upraviť ich styk s rodičom, ktorému neboli zverené do starostlivosti, rovnako. V zásade je v záujme detí, aby ich styk s druhým rodičom prebiehal spoločne, aby sa spoločne a rovnako intenzívne mohli rozvíjať ich vzťahy s týmto rodičom, aby medzi deťmi nedochádzalo k súpereniu o rodiča, jeho lásku a priazeň a aby tak nedochádzalo k zhoršeniu ich súrodeneckých vzťahov. V danom prípade sú však vzťahy oboch mal. detí k otcovi natoľko rozdielne, že bolo potrebné od tejto zásady ustúpiť. Je tu totiž daný záujem na zachovaní a ďalšom rozvíjaní vzťahu u toho z detí, u ktorého vzťah s rodičom narušený nie je. Ako súd vyššie uviedol, nie je dôvod brániť dieťaťu, ktorého vzťah s rodičom je pozitívny v styku s ním alebo tento styk obmedzovať len

preto, že styk rodiča so súrodencom tohto dieťaťa bol obmedzený z dôvodu odmietania rodiča týmto súrodencom. Určite, že v takomto prípade existuje riziko vzniku súrodeneckej rivality a potenciálneho zhoršenia súrodeneckých vzťahov. Bude však úlohou oboch rodičov toto riziko eliminovať a to správnym vysvetľovaním celej situácie tomu z detí, ktoré sa s jedným z rodičov odmieta stretávať (teda mal. F.) a ešte väčšou snahou odmietaného rodiča o opätovné získanie si dieťaťa, s ktorým má narušený vzťah. Takáto situácia môže, pri jej správnom predstretí dieťaťu pomôcť zistiť, že nie je dôvod na odmietanie rodiča a naopak urýchliť zlepšenie a obnovenie ich vzťahu. Súd uznáva, že sa jedná o náročnú situáciu, pripomína však, že je dôsledkom správania sa a konania rodičov mal. detí a že k zlepšeniu vzťahov medzi nimi môže dôjsť len pri vynaložení ich maximálneho úsilia. Hlavnú a nezastupiteľnú úlohu musia pri harmonizácii narušených vzťahov zohrať rodičia, nemôže to namiesto nich urobiť súd, psychológ ani kolízny opatrovník, tí im môžu pri ich úsilí len napomôcť.

O trovách účastníkov konania (u matky ide o ňou uplatnené trovy právneho zastúpenia a u otca o trovy znaleckého dokazovania, ktoré znášal v celom rozsahu) súd rozhodol podľa § 146 ods. 1 písm. a/ O. s. p. tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na ich náhradu, pretože sa jedná o konanie, ktoré mohlo začať aj bez návrhu. K podaniam otca mal. detí, ktorými sa opakovane domáhal, aby súd rozhodol o povinnosti matky znášať trovy znaleckého dokazovania súd uvádza, že o povinnosti otca zaplatiť preddavok na znalecké dokazovanie v celom rozsahu rozhodol súd v uznesení, ktorým súčasne nariadil znalecké dokazovanie. Proti výroku o povinnosti zložiť preddavok na znalecké dokazovanie mohol otec podať odvolanie o čom bol súdom poučený. Nakoľko tak neurobil, uznesenie nadobudlo právoplatnosť. Nakoľko v danom prípade ide o konanie starostlivosti o maloleté deti, ktoré mohlo začať aj bez návrhu, zákon neumožňuje súdu zaviazť matku mal. detí na nahradenie trov konania ktoré otcovi takto vznikli, pretože výslovne stanovuje, že v konaní, ktoré mohlo začať aj bez návrhu nemá žiaden z účastníkov nárok na náhradu trov konania.

V zmysle ust. § 148 ods. 1 O. s. p. súd rozhodol, že štát nemá nárok na náhradu trov ktoré mu v predmetnom konaní vznikli vyplatením znaleckého zo štátnych prostriedkov, nakoľko tieto boli neskôr v priebehu konania v celom rozsahu uhradené otcom mal. dieťaťa, ktorý do skončenia konania splatil preddavok na znalecké dokazovanie v celom rozsahu.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je možné podať odvolanie v lehote do 15 dní od jeho doručenia na Krajský súd v Banskej Bystrici prostredníctvom podpísaného súdu (dvojmo).

Podľa § 205 ods. 1 OSP v odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach (§ 42 ods. 3 OSP) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, v čom sa toto rozhodnutie alebo postup súdu považuje za nesprávny a čoho sa odvolateľ domáha.

Podľa § 205 ods. 2 OSP odvolanie proti rozsudku alebo uzneseniu, ktorým bolo rozhodnuté vo veci samej, možno odôvodniť len tým, že:

- a) v konaní došlo k vadám uvedeným v § 221 ods. 1,
- b/ konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci samej,
- c/ súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- d/ súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- e/ doteraz zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú tu ďalšie skutočnosti alebo iné dôkazy, ktoré doteraz neboli uplatnené (§ 205a),
- f/ rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci,

Podľa ust. § 205 ods. 3 OSP rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda a dôvody odvolania môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na odvolanie.

Ak nebude povinnosť stanovená týmto rozhodnutím splnená dobrovoľne, možno podať návrh na výkon exekúcie podľa osobitného zákona (Zák. č. 233/1995 Zb. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti v platnom znení).